

Toespraak van Voorzitter van de Tweede Kamer, Gerdi Verbeet, bij de start van de campagne Stilstaan bij Vrijheid op 7 april 2011 in de Oude Zaal

Dames en heren,

Mede namens mijn collega van de Eerste Kamer heet ik u hartelijk welkom in de Oude zaal van de Tweede Kamer.

Uw aanwezigheid op deze plaats heeft een grote symbolische waarde. In deze zaal vond op 10 mei 1940 om 13 uur de 60ste vergadering plaats van de Tweede Kamer – eindigend met de woorden dat de werkzaamheden van de Kamer voor onbepaalde tijd werden geschorst. De volgende vergadering was in deze zelfde zaal op 25 september 1945. En nu is het Binnenhof, het hart van onze democratie, het toneel van het begin van de campagne Stilstaan bij Vrijheid, de opmaat naar 4 en 5 mei. Dat is voor het hele Parlement, Eerste en Tweede Kamer, van bijzondere betekenis.

Vrijheid en democratie staan in een bijzondere relatie tot elkaar.

Democratie is een garantie voor vrijheid – en wel de beste garantie die er is. In een democratische rechtsstaat ben je vrij om te geloven wat je wilt. Je bent vrij om je te organiseren. Je bent vrij om te lezen wat je wilt – en in de boeken en kranten die je leest mogen de schrijvers en journalisten ook schrijven wat ze willen. Er is geen censuur. Iedereen kan vrij op straat lopen, zonder gevaar om zomaar te worden opgepakt. In die zin is onze democratie de basis van onze vrijheid.

Toch is democratie tegelijk ook een inperking van de vrijheid. Natuurlijk, je mag zeggen wat je wilt. Maar die vrijheid wordt wel beperkt door het recht van anderen op hún vrijheid. Het recht op een veilig bestaan, zonder angst voor geweld – ook voor verbaal geweld.

Het Nationaal Vrijheidsonderzoek 2010 laat wat dat betreft een interessant beeld zien. Op de vraag wat mensen het belangrijkste vinden in onze samenleving, antwoordt meer dan de helft: de bereidheid om anderen in hun waarde te laten. Natuurlijk vinden we ´het recht om voor je mening uit te komen´ ook belangrijk, maar dat vinden de meesten niet de kern, niet het wezenlijke van een democratisch land.

Dat is het bijzondere van democratie. De kracht van democratie ligt niet in het recht van de sterkste, maar in de bescherming van de zwakkeren. De kracht van democratie ligt niet in de wet van de meerderheid, maar juist in de rechten van de minderheid.

Vandaag begint de campagne ´Stilstaan bij vrijheid´ van het Comité vier en vijf mei. Dat stilstaan is ook precies de waarde van die twee bijzondere dagen. Op vier en vijf mei staan we er bij stil, dat democratie en vrijheid niet vanzelf spreken. Dat er een tijd was waarin Nederland géén democratische rechtstaat was en je niet vrij op straat mocht lopen, niet voor je mening uit mocht komen, altijd op je hoede moest zijn. En dat er ook in deze tijd veel landen zijn waar dat nog steeds zo is. Daar staan we op deze dagen bij stil. Want als we dat niet doen, vergeten we de waarde ervan zo makkelijk. De onderdrukking ligt immers al zo ver achter ons – of is zo ver van ons bed.

En democratie lijkt zo vanzelfsprekend.

Maar dat is ze niet.

Juist om die reden zijn wij, bewoners van het Binnenhof, er trots op dat wij vandaag als eersten de fakkel op mogen spelden. Het symbool dat laat zien: het is met vuur als met vrijheid - zolang het er is, verlicht het ons allemaal. Maar als je het niet onderhoudt, dooft het zomaar uit.